

Siseministeeriumi ning Eesti Linnade ja Valdade Liidu elanikkonnakaitse, kriisideks valmisoleku ja siseturvalisuse töörühma 16.04.2024. a. istungi protokoll.

PROTOKOLL nr 2

[koosoleku toimumise kpv]

DELTA 10.05.2024 nr 9-4/16-1

Koosoleku aeg ja koht:

16.04.2024 kell 10:00-12:13 Siseministeeriumis.

Juhatas: esimees Tuuli Räim (Siseministeerium).

Protokollis: Jaanus Rankla (Siseministeerium).

Osalesid kohapeal: Tuuli Räim, Annes Kalle, Tarvi Ojala, Martin Tulit (Siseministeerium);
Jako Vernik (Päästeamet, asendaja);
Triin Raag (Sotsiaalministeerium, asendaja);
Maido Nõlvak (aseesimees), Eve East, Gert Villard, Uno Paas, Rivo Noor, Riho Johanson, Mailis Kaljula, Jan Trei (Eesti Linnade ja Valdade Liit).

Osalesid

sidevahendite kaudu: Gerli Aavik-Märtmaa (Riigikantselei, asendaja);
Kaur Kaasik-Aaslav (Regionaal- ja Põllumajandusministeerium);
Gert Kaju (Kaitseministeerium);
Virko Luide (Politsei ja Piirivalveamet, asendaja);
Janek Murakas (Häirekeskus);
Martin Kadai (Kliimaministeerium, asendaja);
Jaanus Barkala, Gunnar Havi, Kairi Hõbemer, Külliki Kiiver, Karmo Näkk, Erik Sandla, Aivar Toompere, Evelin Uibokand (Eesti Linnade ja Valdade Liit).

Kutsutud: Anneli Liblik (Skype), Kristi Sobak (Skype), Priit Laaniste (Siseministeerium);
Erti Suurtalu (Päästeamet).

Ettekande tegijad: Priit Laaniste (2 ettekannet), Martin Tulit, Triin Raag, Jako Vernik, Erti Suurtalu, Jaanus Rankla.

Koosoleku rakendamine: Tuuli Räim andis teada, et tegemis on töörühma kuuenda ja käesoleva aasta teise istungiga, eelmise istungi protokoll on kinnitatud ja välja saadetud. Tuuli Räim tegi ettepaneku kinnitada päevakord 7-punktilisena.

OTSUSTATI:

Kinnitada päevakord:

1. 2024. aasta tööplaani kinnitamine;
2. Varjumise eelnõust;
3. Kogukondade ja KOV koostöö kriisideks valmistumisel, info KÜSK taotlusvoorst EKK tugevdamiseks;
4. Ülevaade SOM ja SIM EKK 4 aasta tegevuskavast, ülevaade PÄA 2024. a. KOV toetusmeetmetest;
5. Üksikelamu, suvila, aiamaja ja elamu juurde kuuluva abihoone ehitus- ja kasutuslubade menetlustest;
6. Õigusaktides ja planeerimisdokumentides KOVidele pandud kriisireguleerimise, elanikkonnakaitse ja riigikaitse ülesannete ülevaade. Eeltutvustus;
7. ELVL RE taotlusest seoses KOV kriisideks valmistumisega.

1. 2024. aasta tööplaani kinnitamine.

Tuuli Räim tegi ettepaneku kinnitada tööplaani esitatud kujul. Vajadusel saab selles teha muudatusi.

OTSUSTATI:

Kinnitada 2024. a tööplaani.

2. Varjumise eelnõust.

Priit Laaniste tutvustas varjumise eelnõu ettevalmistamise hetkeseisu. Märtsis tutvustati uut kavatsust valitsuskabinetis nõupidamisel. Kavatsus on võimalusel kohandada teatud kriteeriumitele vastavates olemasolevas hoonetes ruumid varjumiskohaks ja teatud kriteeriumitele vastavates rajatavates hoonetes ehitada varjendid. Aluseks on võetud Soome nõuded, sh reguleerimisalasse jäävate hoonete pindalad. SIM tutvustab ideed regionaalsete kriisikomisjonide koosolekutel. Eelnõu on plaanis saata kooskõlastusringile juunis.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

3. Kogukondade ja KOV koostöö kriisideks valmistumisel, info KÜSK taotlusvoorst EKK tugevdamiseks.

Martin Tulit andis ülevaate kogukonnakesksest valitsemisviisist, mis on seatud Sidusa Eesti arengukava ja Siseturvalisuse arengukava strateegiliseks eesmärgiks ning selle edendamiseks tehtud tegevustest.

Martin Tulit tutvustas KÜSKi Kodanikuühiskonna innovatsioonifondi toetusmeemeedet, mis on mõeldud MTÜde kaudu kogukondade elanikkonnakaitse võimete loomiseks või suurendamiseks. Vooru eelarve on 875 000 EUR, millele lisandub eelmise aasta jääk. Toetusvoor avaneb maikuus, taotleja peab olema MTÜ, kes esitab ka KOV ja PÄA kinnituskirjad.

Küsimused ja kommentaarid:

Uno Paas: linnas ei ole MTÜsid, mille eesmärk oleks elanikkonnakaitse, KÜd aga ei kvalifitseeru. Kui KOV-ist ükski MTÜ ei taotle siis võiks olla lubatud, et taotleb KOV ise.

Martin Tulit: taotluse sisu peab olema elanikkonnakaitsealane, MTÜ põhikirjaline tegevus ei pea olema elanikkonnakaitse.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

4. Ülevaade SOM ja SIM EKK 4 aasta tegevuskavast, ülevaade PÄA 2024. a. KOV toetusmeetmetest.

Priit Laaniste tutvustas Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud elanikkonnakaitse tegevuskava ja Siseministeeriumi lähemaks 4 aastaks kavandatud elanikkonnakaitsealaseid tegevusi. Elanikkonnakaitse tegevuskava eesmärk on elanikkonnakaitse valdkonna ministeeriumiteülene terviklik ja ühetaoline arendamine ning eesmärgi- ja rolliselguse suurendamine. Elanikkonnakaitse tegevuskava kirjeldab 4 aasta (2024-2027) eelarvega kaetud tegevusi ja sihttasemeid. Siseministeerium vastutab elanikkonnakaitse tegevuskavas järgmiste meetmete eest:

1. Varjumine
2. Juhtimine ja koordineatsioon
3. Elanike kriisivalmidus
4. KOV kriisivalmidus
5. Ulatuslik evakuatsioon
6. Ohuteavitus ja kriisikommunikatsioon
7. Demineerimistö
8. Päästetöö

Priit Laaniste andis ülevaate nendeks tegevusteks planeeritud eelarvevahenditest, sihttasemetest ja tegevustest.

Triin Raag tutvustas Sotsiaalministeeriumi lähemaks 4 aastaks kavandatud elanikkonnakaitsealaseid tegevusi. Sotsiaalministeeriumi valitsemisala elanikkonnakaitse tegevusteks on vältimatu sotsiaalabi, psühhosotsiaalne kriisiabi ja katastroofimeetitsiin.

Triin Raag andis ülevaate nendeks tegevusteks planeeritud eelarvevahenditest, sihttasemetest ja tegevustest.

Jako Vernik andis ülevaate Päästeametikaudu 2024. kavandatavatest toetusmeetmetest.

Kehtestatud on siseministri määrus, mis reguleerib toetuse andmise tingimused ja korra **kohaliku omavalitsuse üksustele riigikaitsealase kriisivalmiduse tõstmise** eesmärgil.

Projekti raames toetatakse mobiilsete generaatorite soetamist, mis annab kohalikule omavalitsusele võimaluse vastavalt vajadusele muuta generaatorite asukohta ja kasutada neid evakuatsioonikohtades ja kerksuskeskustes. Seejuures antud projekti raames toetatakse ka evakuatsioonikohtade ettevalmistamist esmavajalike soetustega, milleks on: välivoodid, madratsid, magamiskotid, spordisaalide põrandakatted, välikäimlad, pikendusjuhtmed, kuumaveekatlad, veekeedukannud, mikrolaineahjud, gaasipliidid ja toidutermosed. Lisaks

on võimalik projekte esitada kõigil omavalitsusüksustel generaatorite ühendamise valmiduse loomiseks hoonetele, kus asuvad nende evakuatsioonikohad ja kerksuskeskused. Abikõlblikeks kuludeks loeme ehitusprojekti koostamist (kui on vajalik ja taotluses põhjendatud) kuni elektritööde teostamiseni eelpoolnimetatud hoonetele. Toetusvoor on avatud.

Lisaks on Päästeamet 2024.a avamas veel kahte ennetusalast toetusvoor: **Veeõnnetuste ennetamine** – taotlejaks saab olla MTÜ või SA ja maksimaalne toetuse määr on taotleja kohta kuni 5 500 eurot. Oma- või kaasfinantseeringu kohustus 10%. Abikõlblik periood on kuni 31. august 2024.

Korteriühistute toimepidevuse suurendamine – taotlejaks saab olla korteriühistu ja maksimaalne toetuse määr on kuni 10 000 eurot. Toetatavate tegevuste kriteeriumite kirjeldus on planeerimise faasis ja ei ole veel Siseministeeriumisse määruse eelnõuna saadetud.

Küsimused ja kommentaarid:

Maido Nõlvak: KOV kriisvalmiduse indeksi baastase hakkab langema, kui täiendavat rahastust ei tule aga kohustusi pidevalt lisandub. Kui raha ei anta siis ei saa ka inimest tööle võtta. See on ka riigiõiguslik küsimus.

Tuuli Rääm: Riigikantselei ja Siseministeerium arutavad võimalusi, vajalik on lisaraha.

Gerli Aavik-Märtmaa: Riigikantselei mõtleb erinevate lahenduste peale. Eelarve seis on teada.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

5. Üksikelamu, suvila, aiamaja ja elamu juurde kuuluva abihoone ehitus- ja kasutuslubade menetlustest.

Mari Tikan juhatas sisse Erti Suurtalu ettekanne. Päästeamet teeb tööd selle nimel, et nimetatud juhtudel kaasaks taotleja juba enne KOV poole pöördumist pädeva isiku ja seeläbi muudaks menetluse kiiremaks. Päästeameti saaks nii menetlusreast välja jätta. Vajalik on ka ELVL toetus, et viia sisse muudatused seadusandlusesse.

Küsimused ja kommentaarid:

Gert Villard: Teema tõstatas on äärmiselt päevakohane. Kohalikud omavalitsused ägavad koormusel all, kus kodanik ootab, et ametnik teab kõike detailideni. Mitte ainult tuleohutuse osas näiteks ka kanalisatsiooni ja veevarustuse teemadel oodatakse et ametnik on ekspert. Toetan mõtet hakata kaasama pädevate (erialateadmistega) isikute kaasamist üksikelamutega seotud ehitiste nõuetele vastavuse tõendamisel.

Kui palju teenusepakkujaid tuleohutusealal on? Tuleohutuseksperthe 47. Infoks lisatud juurde, et Päästeametis ehitusteenuse (ehitusload ja kasutusload) ametnike 21 ja kohalikes

omavalitsustes, milles Päästeamet viis läbi kohtumised on ehitistega vähem või rohkem seotud ametnike kokku 60.

Saue esindaja avaldas soovi Päästeameti poolt ettekande esitamiseks ametnikele.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

6. Õigusaktides ja planeerimisdokumentides KOVidele pandud kriisireguleerimise, elanikkonnakaitse ja riigikaitse ülesannete ülevaade. Eeltutvustus.

Jaanus Rankla andis ülevaate kehtivatest ja kavandatavatest ülesannetest, mis on pandud kohalikele omavalitsusele (KOV) kriisireguleerimise, elanikkonnakaitse, toimepidevuse, sh elutähtsate teenuste toimepidevuse, tagamise, riigikaitse, hädaolukorras kaitse tagamise jms valdkondades. Koostatud ülevaadet kasutatakse riigi kaitsetegevuse kava uuendamisel elanikkonnakaitse elementide planeerimiseks. Eraldi elanikkonnakaitse alamkava seekord koostada ei plaanita, elanikkonnakaitse elemendid integreeritakse teiste (valdkondlike või asutuste) alamkavade sisse. Riigikaitse tegevuskava planeerimisel tuleb jälgida, et kavadesse planeeritud KOV ülesanded oleksid õiguslikul alusel ja ei oleks omavahel vastuolus. Tegemist on esialgse materjaliga.

Küsimused ja kommentaarid:

Tuuli Räim: õigusruumi muutmisel tuleb püüelda selle poole, et ei õigusaktides ei kasutataks umbmääraseid mõisteid nagu „osaleb“, „aitab kaasa“ jms.

Tuuli Räim: Riigikantselei on lubanud, et KOV-id kaasatakse Riigikaitse tegevuskava (RKTK) uuendamisse ja neile tehakse kättesaadavaks planeerimise aluseks olevate ohustsenaariumide AK-tasemel kokkuvõtted.

Gerli Aavik-Märtmaa: Stsenaariumid edastatakse septembris. RKTK uuendamisest saab rääkida ka 8. mail Lääne-Virumaal toimuval tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõu KOV-dele tutvustamise infopäeval.

OTSUSTATI:

Võtta informatsioon teadmiseks.

7. ELVL RE taotlusest seoses KOV kriisideks valmistumisega.

Tuuli Räim andis teada, et kahepoolsete läbirääkimiste pidamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liiduga moodustatud valitsuskomisiooni poolt on töörühmale seisukoha andmiseks edastatud ELVL kriisivalmiduse valdkonna eelarvetaotlus.

Jan Trei tutvustas taotluse sisu.

Jaanus Rankla märkis, et taotluses puuduvad osade summade juures arvutused, kuidas need on saadud. Osade kuluartiklite juures puudub ka taotletav summa.

Tuuli Räim märkis, et prioriteet on kriisipspecialistide palkamine.

Gerli Aavik Märtna lisas, et varude teema on töögrupi päevakorras septembris ning Riigikantselei kaasab selle ettevalmistamisse MKMi ja Eesti Varude Keskuse.

OTSUSTATI:

Toetada põhimõtteliselt KOV-ide rahastamise suurendamist kriisikindluse tõstmiseks, prioriteet on leida vahendid kriisipspecialistide palkamiseks KOV-ide kriisideks valmisoleku parendamiseks. Teiste punktide osas esitatud taotlust mitte toetada sest: 1) pole esitatud kalkulatsioone või taotletavaid summasid, 2) ei saa rahastada kulusid, mille jaoks pole (veel tekkinud) õiguslikku alust; 3) menetluses olevate eelnõudega kavandatavad kulud tuleb lahendada vastava menetluse käigus.

8. Muud ettetulevad asjad

Tuuli Räim ütles, et järgmine istung toimub teisipäeval, 17. septembril kl 10-12. Asukoht täpsustub, palun esitada ideid omavalitsuste ja ETO-de külastamiseks! Samuti võiks vajadusel kaasata ETOsid koondavad erialaliidud.

allkirjastatud digitaalselt

Tuuli Räim
koosoleku juhataja

Lisad:

1. Töörühma 2024. a tööplaan (AK).
2. Memo varjumise eelnõust.
3. Memo kogukondade ja KOV koostöö kriisideks valmistumisel, KÜSK taotlusvoorst.
4. Memo SIM EKK 4 aasta tegevustest.
5. Memo SOMEKK 4 aasta tegevustest.
6. Memo PÄA 2024. a toetusmeetmetest.
7. Memo loamenetlusest.
8. Memo õigusaktides ja planeerimisdokumentides KOVidele pandud kriisireguleerimise, elanikkonnakaitse ja riigikaitse ülesannetest.
9. ELVL RE taotlus.
10. Esitlus SIM Laaniste (varjumine).
11. Esitlus SIM Tulit.

12. Esitus SIM Laaniste (EKK tegevused).
13. Esitus SOM Raag.
14. Esitus PÄA Vernik.
15. Esitus PÄA Suurtalu.
16. Esitus SIM Rankla.
